

Vergaderjaar 2024–2025

30 982

Beleidsdoorlichting Sociale Zaken en Werkgelegenheid

Nr. 74

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN SOCIALE ZAKEN EN WERKGELEGENHEID

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 23 juni 2025

Sinds 2016 ondersteunt de overheid ouders¹ op Bonaire, Sint Eustatius en Saba in de kosten van het levensonderhoud van hun kinderen. De kinderbijslagvoorziening BES (hierna: KBV BES) biedt ouders in dit deel van het Koninkrijk maandelijks een inkomensafhankelijke tegemoetkoming. Zoals aangekondigd, is de KBV BES afgelopen jaar geëvalueerd.² Met deze brief stuur ik uw Kamer het rapport *Onderzoek kinderbijslagvoorziening BES*.

Het onderzoek

Het onderzoek heeft zich gericht op het gevoerde beleid en hoe dat uitpakt. Ook de uitvoering van het beleid door de Rijksdienst Caribisch Nederland (RCN) unit SZW, en de ervaringen van ouders en maatschappelijke organisaties maken deel uit van het onderzoek. Tot slot is onderzocht in welke mate de KBV BES de kosten van levensonderhoud van kinderen op de afzonderlijke eilanden dekt. Het onderzoek heeft daartoe op een mooie manier de inzichten uit interviews met ouders, uitvoerders en maatschappelijke organisaties gecombineerd met een cijfermatige analyse op basis van gegevens van het CBS en het Nibud.

Bevindingen en aanbevelingen

Het onderzoek laat zien dat ouders en maatschappelijke organisaties de KBV BES waarderen als ondersteuning bij de dagelijkse uitgaven voor kinderen. De regeling is laagdrempelig en biedt veel gezinnen structurele ondersteuning. Toch blijkt de KBV BES voor grotere gezinnen en huishoudens met oudere kinderen minder toereikend. Ondanks significante verhoging van de kinderbijslag de afgelopen jaren, blijft voor

¹ Als wordt gesproken over ouder(s), wordt daarmee ook verzorger(s) bedoeld.

² Kamerstuk 30 982, nr. 71

sommige huishoudens de bestaanszekerheid onder druk staan door de hoge kosten van levensonderhoud. De analyse van de kostendekkendheid van de regeling ondersteunt dit beeld: de KBV BES dekt zo'n 23% tot 36% van de werkelijke kosten van kinderen. Dit percentage is het laagst bij grotere gezinnen en gezinnen met oudere kinderen.³ Het onderzoek laat ook zien dat het niet-gebruik beperkt is. Dit komt vooral voor bij specifieke groepen zoals migranten, waarbij taalbarrières en beperkte bekendheid een rol spelen. Toegankelijkheid van informatie en aanvraagprocessen verdient blijvende aandacht.

Ouders zijn overwegend tevreden over de dienstverlening van de RCN-unit SZW. Ze ervaren de uitvoering als toegankelijk en klantvriendelijk. De onderzoekers merken wel op dat de uitvoering arbeidsintensief en kwetsbaar is door beperkte digitalisering en capaciteit.

Op basis van de bevindingen doen de onderzoekers onder meer de aanbeveling om de ondersteuning meer te richten op kwetsbare groepen. Daarbij geven zij in overweging te komen tot een aanvullende inkomensafhankelijke toeslag voor grote gezinnen en gezinnen met oudere kinderen. Ook bevelen ze aan om de toegankelijkheid te vergroten door te investeren in meertalige en toegankelijke voorlichting via laagdrempelige kanalen zoals scholen, consultatiebureaus en wijkcentra. Daarnaast vinden de onderzoekers het wenselijk de uitvoering toekomstbestendig te maken door versnelde digitalisering van de aanvraag- en uitbetalingssystemen. Ook pleiten ze voor versterking van de samenwerking en gegevensdeling tussen ketenpartners om het niet-gebruik terug te dringen.

Vervolg

Gezinnen, in welke samenstelling dan ook, vormen de basis voor een gezonde samenleving. Het is daarom belangrijk dat ieder kind de kans heeft om mee te doen en zich te ontplooien. Ouders zijn de eerstverantwoordelijken om hier invulling aan te geven. Vanuit maatschappelijk belang biedt de overheid ouders en gezinnen in Caribisch Nederland een steun in de rug via onder meer de KBV BES.

Ik ben verheugd dat uit dit onderzoek blijkt dat die voorziening voor veel ouders in Caribisch Nederland goed werkt. Ook de uitvoering door de RCN-unit SZW beoordelen ouders overwegend positief. Ik waardeer dat zeer en spreek mijn complimenten uit voor alle medewerkers op Bonaire, Sint Eustatius en Saba die daaraan bijdragen.

Het rapport biedt ook aanknopingspunten om zowel het beleid als onderdelen van de uitvoering verder te verbeteren. Dit sluit aan bij de reeds ingezette koers. Met de voortgangsbrief Bestaanszekerheid Caribisch Nederland informeer ik uw Kamer voor het zomerreces over de stand van zaken rond de verkenning naar de opties voor een inkomensafhankelijke kindregeling voor Caribisch Nederland. Dit naar aanleiding van de Motie White c.s.⁴

Daarnaast zal ik de bevindingen en aanbevelingen uit dit onderzoek betrekken bij de periodieke rapportage die zich richt op de vraag in welke mate de (Europees Nederlandse) kinderbijslag, het kindgebonden budget en de KBV BES doeltreffend en doelmatig zijn. Uw Kamer ontvangt deze rapportage aan het eind van dit jaar.

³ Inclusief de onderstandstoeslag die sommige ouders ontvangen, is dit 23% tot 52%

⁴ Kamerstuk 36 600 IV, nr. 42.

Het is aan een volgend kabinet om op basis van de bevindingen uit deze periodieke rapportage en het onderhavige onderzoek naar de KBV BES tot eventuele beleidsaanpassingen te komen.

De Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
J.N.J. Nobel